

DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-18>

УДК 35.336

*Єрмак Валерій Олександрович,**аспірант кафедри управління персоналом та підприємництва
навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, м. Харків, 61022, Україна
e-mail: ermakv777@gmail.com <https://orcid.org/0009-0000-6715-3982>*

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ У ПЕРІОД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ

Анотація. Стаття присвячена аналізу проблем та перспектив відбудови банківської системи України у повоєнний період. Автор розглядає різні сценарії розвитку подій: в оптимістичному сценарії відновлення підтримується міжнародними інвестиціями і реформами, в песимістичному – мають місце труднощі політичної та економічної нестабільності, а в реалістичному – реалізується комплексний підхід та міжнародна підтримка для відновлення і модернізації банківської системи. Також автор визначає основні проблеми щодо теми дослідження та пропонує шляхи їх розв'язання, а також окреслює загальні перспективи відновлення.

У статті зазначено, що успішне відновлення банківської системи має ключове значення для економічного відновлення всієї країни. Тривала політична та економічна нестабільність може ускладнити цей процес – тому надважливо виробити виважену стратегію та налагодити співпрацю всіх зацікавлених сторін. Наголошується на тому, що банки відіграють важливу роль у наданні фінансової підтримки підприємствам і населенню, а також у забезпеченні стабільності фінансової системи.

Доведено, що у контексті кандидатства України до вступу в ЄС, банківський сектор економіки нашої країни, також стає об'єктом підвищеної уваги та реформ, адже має підтримувати всі стандарти та вимоги європейських банківських систем і забезпечувати високий рівень фінансової стабільності. Зусилля для забезпечення стійкості та надійності банківського сектору мають супроводжуватися заходами з міжнародного дипломатичного співробітництва, що сприятиме зменшенню ризиків та відновленню довіри до фінансової системи України.

Ключові слова: банківська система, післявоєнний період, відновлення, відбудова, економічне відновлення, міжнародна співпраця, банк.

Як цитувати: Єрмак В. О. Банківська система України у період повоєнного відновлення: виклики та шляхи розвитку. *Державне будівництво*. 2023. № 2 (34). С. 214–223. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-18>

In cites: Iermak, V.O. (2023). Ukraine's banking system during post-war reconstruction: challenges and development pathways. *State Formation*, no. 2 (34), 214–223. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-18> [in Ukrainian].

© Єрмак В. О., 2023

This is an open access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution License 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Постановка проблеми. У повоєнний період питання відновлення та перебудови банківської системи постають одними з ключових та пріоритетних задач для країни. Наявність зруйнованих об'єктів інфраструктури, збиткових активів та розпорошеності ресурсів ставить під загрозу функціонування банків та їхню здатність надавати ключові фінансові послуги. Зокрема, перешкоди в здійсненні грошових транзакцій, кредитуванні підприємств та фізичних осіб, а також втрата довіри до банківської системи стають серйозними викликами, які необхідно подолати. Значною проблемою є відновлення довіри до банківської системи серед населення та підприємств, оскільки нестабільність та можливість втрати коштів внаслідок війни створює психологічний бар'єр для повернення до рутинних банківських операцій.

Окрім того, зниження рівня довіри може призвести до зменшення залучення депозитів та інших форм зберігання грошей, що обмежить ресурси банків для подальшої кредитної діяльності та інвестування в економіку. Таке становище потребує якісного та оперативного реагування усіх суб'єктів публічного управління, що мають вплив на формування та реалізацію грошово-кредитної політики та регулювання діяльності банківського сектору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика повоєнного відновлення України за різними напрямками наразі дедалі частіше стає предметом наукового інтересу. Різним економічним аспектам післявоєнної відбудови України, у тому числі й відновленню фінансового сектору, наразі присвячено роботи Н. Покровської [10], В. Небрат [4], Є. Бублика [1], І. Хмарської [13], Є. Філіпчука та Є. Кияна [16], О. Писарчук, Ю. Орла та Ю. Єжелого [9], Т. Богдан і Б. Йовановича [15], І. Коссе [17], Ральфа де Хааса та О. Пивоварського [2], О. Хмиз та К. Ларіонової [14] та інших науковців й експертів галузі. Разом із тим, фундаментальні наукові розробки щодо повоєнного відновлення та подальшої ефективної роботи банківського сектору України наразі ще далекі від завершення.

Постановка завдання. З огляду на зазначене, метою статті є аналіз проблем та перспектив повоєнної відбудови банківської системи України, зокрема, в контексті: збитковості активів банків, втрати довіри до фінансової системи та обмеженості фінансових ресурсів, впливу стану банківської системи на економічне відновлення та розвиток країни. У відповідності до мети, доцільно розглянути такі питання, як: зв'язок між фінансовою стабільністю та здатністю досягти стійкого економічного зростання, дослідити можливі перспективи розвитку банківської системи, проаналізувати важливість міжнародної співпраці у відновленні банківської системи та визначити пріоритетні сфери щодо спільних зусиль для досягнення стабільності та розвитку.

Основні результати дослідження. Банківська система України у довоєнний період характеризувалася значною залежністю від державних банків. Попри це, вона досить стійко витримала «шок», зумовлений початком повномасштабного вторгнення, навіть за умов значного збільшення кількості поточних викликів: обвального скорочення ВВП; радикального підвищення

облікової ставки, що спричинило зростання дохідності депозитних сертифікатів Національного банку України (далі – НБУ) та зростання їх обсягу у портфелі банків на тлі скорочення кількості наданих кредитів; неповернення кредитів та потреби компенсувати підвищені ризики інвестиційного кредитування; виведення з України значних обсягів валюти фізичними особами, які з початком війни опинилися за кордоном (негативно впливає на сальдо платіжного балансу) та інших. Розглянемо основні актуальні показники функціонування банківського сектору України (табл. 1).

Таблиця 1

Деякі показники функціонування банківського сектору України у 2020–2023 роках,
[3; 5 – 8]

Table 1

Some indicators of the functioning of the banking sector of Ukraine in 2020–2023,
[3; 5 – 8]

Показник	2020	2021	2022	Червень 2023
Кількість діючих банків	73	71	67	65
Частка державних банків у структурі банківського сектору у чистих активах (%)	53,5	47,5	50,6	53
Чисті активи (млрд грн):	1823	2053	2354	2562
• готівка (%)	4,0	3,7	3,2	3,1
• ОВДПУ (%)	31,7	28,6	21,8	23,0
• кредити суб'єктів господарювання (%)	23,9	26,3	22,5	18,9
• кредити фізичних осіб (%)	8,2	9,8	5,7	5,3
• кошти у НБУ та ін. банках (%)	14,2	13,0	19,0	23,5
• депозитні сертифікати НБУ (%)	9,0	10,4	19,4	18,7
• інші (%)	9,0	8,2	8,4	7,7
Обсяг депозитних сертифікатів НБУ (млрд грн)	18	-13	69	126
Частка непрацюючих кредитів фізичних осіб у кредитних портфелях банків (%)	34,8	19,1	27,6	30,0
Частка непрацюючих кредитів суб'єктів господарювання у кредитних портфелях банків (%)	50,9	39,7	37,5	44,7
Чистий прибуток/збиток (млрд грн)	39,7	77,4	22,8	33,7

Вищенаведені показники наочно відображають вже перелічені попередньо тенденції, проте дослідження можливих перспектив та проблем повоєнного відновлення потребує врахування ряду обставин, якими супроводжуватиметься процес відновлення країни:

- потреба у мобілізації значних коштів для відбудови країни (до того ж обсяг необхідних коштів дедалі зростає, оскільки бойові дії ще тривають) і спрямуванні їх на найбільш ефективні проєкти відновлення;

- кандидатство в ЄС – вектор, який спрямовуватиме розвиток усіх сфер суспільного життя, в тому числі й фінансову систему держави і банківський сектор як її складову;

- суперечливість геополітичного становища України, яке залишатиметься невизначеним через сусідство з росією, що робить фінансове та інвестиційне середовище досить ризиковим.

Загалом, відновлення банківської системи у повоєнний період вимагає комплексного підходу, що враховує потреби економіки та суспільства, а також забезпечує стабільність, надійність та інноваційність банківської системи.

Розглянемо різні сценарії розвитку банківської системи після війни.

Оптимістичний сценарій – після завершення війни, уряд України зосереджує свою увагу на швидку і ефективну відбудову банківської системи. За підтримки міжнародних партнерів та інвесторів, країна запускає амбіційний план реформ, спрямований на створення модернізованої, прозорої та стійкої банківської системи. Впровадження інноваційних технологій та гнучкого регулювання – активно сприяє економічному відновленню країни. Забезпечення відкритого доступу до фінансових послуг сприяє підвищенню рівня фінансової грамотності, а отже – зростає фінансова інклюзія, підтримуючи рівень життя населення та економічний зріст.

Песимістичний сценарій – після війни Україна зазнає труднощів у відновленні банківської системи через значні руйнування і збитки. Політична та економічна нестабільність призводять до втрати довіри до банків. Відновлення фінансової грамотності та розробка відповідних реформ відбуваються повільно, що гальмує процес відновлення. Банки стикаються з перешкодами в залученні інвестицій та наданні кредитів, які призводять до обмеженого доступу до фінансових послуг, зниження відсотка населення, яке здатне використовувати банківські послуги, і загрози подальшого економічного спаду.

Реалістичний сценарій – Україна зіткнеться з новими викликами під час відновлення банківської системи, що, в свою чергу, відкриє й нові можливості для розвитку. Після війни буде потрібна значна міжнародна підтримка та інвестиції для відновлення і модернізації інфраструктури банківського сектору. Реформи будуть впроваджуватися поетапно, зі зростаючим фокусом на забезпечення стабільності та прозорості. Досягнення економічного відновлення буде вимагати важливої ролі банків у наданні фінансової підтримки реальному сектору. Фінансова грамотність та розвиток технологій також будуть знаходити своє місце

в стратегіях відновлення. Це усе у комплексі потребує виваженої урядової політики, якісної взаємодії усіх акторів на ринку банківських послуг.

Отже, проблеми, з якими зіткнеться банківська система України, зрозумілі вже на сучасному етапі. Наразі найбільш актуальним завданням для подальшого відновлення банківського сектору є розв'язання проблеми непрацюючих кредитів, частка яких у кредитному портфелі банків була значною й до війни, а станом на червень 2023 року складає: для фізичних осіб – 30 %, суб'єктів господарювання – 44,7 % [8]. При цьому попередній український досвід врегулювання питання з непрацюючими кредитами, який базується на Законі України «Про фінансову реструктуризацію» 2016 року [12], а саме проведення добровільної позасудової реструктуризації проблемних зобов'язань не можна назвати на сто відсотків ефективним, оскільки положення Закону [12] застосовувалися здебільшого для реструктуризації зобов'язань державних фінансових установ, комерційні ж врегульовували ці питання поза межами Закону [12]. Попри те, що такий підхід у 2022 році мали поступово скасувати, поправка відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей діяльності фінансового сектору у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні» [11] подовжила дію Закону [12] до 1 січня 2028 року.

Таким чином, першим кроком до розв'язання проблеми непрацюючих кредитів є оновлення чинного законодавства, вибір підходу до проблеми непрацюючих кредитів, проведення перевірки якості активів та рекапіталізація банків для підвищення їхньої фінансової стійкості. Є три основні підходи до розв'язання проблеми непрацюючих кредитів:

1. Децентралізований підхід, який передбачає, що кожен кредитор (наприклад, банк, інвестор, облігаціонер) веде переговори з боржником незалежно один від одного, кожен кредитор має свій власний інтерес та може домовлятися про індивідуальні умови реструктуризації. Проте цей підхід можливий якщо обсяг неякісних активів є незначним. У цьому аспекті, погоджуємося з Р. де Хаасом та О. Пивоварським, що навіть якщо і банки, і суди в принципі зможуть впоратися з дуже великою кількістю випадків звернень стягнення на заставне майно, такий нескоординований підхід все одно може бути неоптимальним для банківської системи в цілому, оскільки ціни на заставне майно можуть ще більше знизитися [2].

2. Напівцентралізований підхід, який полягає у відокремленні неякісних активів в окремі приватні або напівприватні банки, які потім відокремлюються від основної банківської системи. Наприклад, Швеція на початку 1990-х років, використовувала саме цю стратегію для врегулювання фінансової кризи, а цей підхід дозволяв відокремити проблемні активи та ризики від основних банків та забезпечити їх відновлення і стабільність. Важливим аспектом цього підходу є ефективне керування «поганими банками» та реалізація їх активів, щоб зменшити втрати для держави та інших кредиторів.

3. Централізований підхід, за якого створюється державна інституція, яка бере відповідальність за реструктуризацію боргу і намагатися досягти

узгоджених умов з усіма кредиторами та боржником. Цей підхід є більш систематичним і може забезпечити однаковий ступінь захисту інтересів кредиторів та боржника, крім того є більш сприятливим для залучення донорських коштів.

Аналіз цих підходів дає підстави для висновку, що найбільш прийнятними для післявоєнного відновлення банківської системи України, є напівцентралізований або централізований підходи, при цьому вибір конкретної стратегії залежатиме від обсягу та структури неякісних банківських активів. Готуватися до інвентаризації банківських активів варто вже зараз, щоб швидко провести її у післявоєнний період та розпочати рекапіталізацію, яка цілком логічно не може розпочатися у період війни.

Більш того, на нашу думку, у цьому аспекті цілком виправданим є вивчення світового досвіду, який вказує на те, що достатньо велика кількість країн (Німеччина, Японія, Грузія, Південна Корея та ін.) на певному етапі свого існування зіштовхувались із необхідністю повоєнної відбудови економіки, а отже, й українська економіка має змогу перейняти попередній досвід, скориставшись успішними кейсами [9].

Не менш актуальним питанням у цьому контексті є й потреба перегляду стратегії реформування державного банківського сектору, який наразі формують – АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Державний ощадний банк України», АТ «Державний експортно-імпортний банк України», ПАТ Акціонерний банк «Укргазбанк», АТ «Сенс Банк». Рекапіталізація державних банків, які після війни матимуть ще більшу частку банківських активів, має обов'язково передбачати комерціалізацію, що в цілому відповідає пріоритетам реформування визначеним ще у 2018 році. Варто також зазначити, що в усіх цих заходах вагомою підтримкою має стати міжнародна технічна та фінансова допомога, працювати над залученням якої варто ще під час війни.

Отже, основними чинниками відбудови банківської системи України у повоєнний період можна визначити такі:

1. Системна стабільність, що включає в себе збереження довіри вкладників, забезпечення ліквідності та стійкості банків, а також надійний нагляд та регулювання з боку НБУ та інших регуляторів.

2. Спроможність банківської системи надавати кредити реальному сектору економіки задля відновлення та розвитку, що має включати в себе підтримку малих і середніх підприємств, фінансування інфраструктурних проектів та інших ініціатив, які сприяють відновленню економіки.

3. Українські банки можуть використовувати період відновлення для активного розвитку цифрових послуг та інновацій задля підвищення ефективності банківської системи та забезпечення фінансової інклюзії – доступності фінансових послуг для усіх категорій населення.

4. Оптимізація законодавчої бази, в першу чергу, в питаннях щодо банкрутства, підзвітності банків, захисту прав вкладників тощо.

5. Підтримка з боку міжнародних партнерів: Україна має співпрацювати з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, для отримання фінансової підтримки та технічної допомоги у відновленні банківської системи. Звичайно, що така співпраця, має відбуватися за умов пільгового надання відповідної допомоги, що можливо за умов координації зусиль з боку всіх профільних вітчизняних міністерств: економіки, фінансів, закордонних справ та цифрової трансформації.

6. Забезпечення фінансової грамотності серед населення та підвищення рівня фінансової освіти, що має покращити відносини між банками та клієнтами, а також збільшити свідомість населення «щодо фінансових» рішень.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Стан банківської системи України в період війни та після її завершення, безумовно, має свої виклики та наявні можливості. Варто підкреслити, що успішне відновлення банківської системи має ключове значення для економічного відновлення всієї країни. Тривала політична та економічна нестабільність може ускладнити цей процес – тому надважливо виробити виважену стратегію та налагодити співпрацю всіх зацікавлених сторін. Банки відіграють важливу роль у наданні фінансової підтримки підприємствам і населенню, а також у забезпеченні стабільності фінансової системи.

У контексті кандидатства України до вступу в ЄС, банківський сектор економіки нашої країни, також стає об'єктом підвищеної уваги та реформ, адже має підтримувати всі стандарти та вимоги європейських банківських систем і забезпечувати високий рівень фінансової стабільності. Зусилля для забезпечення стійкості та надійності банківського сектору мають супроводжуватися заходами з міжнародного дипломатичного співробітництва, що сприятиме зменшенню ризиків та відновленню довіри до фінансової системи України.

У підсумку, успішне відновлення та модернізація банківської системи України після війни – є важливим завданням, яке вимагає комплексного підходу, значних зусиль та міжнародної підтримки. Забезпечення стабільності, прозорості та інноваційності у цьому процесі – стане кроком для досягнення економічного відновлення та забезпечення сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бублик Є. Контроль фінансової відкритості засобами валютного регулювання. Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 27 квіт. 2023 р. Київ, 2023. С. 65. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroku-dla-Ukrainy.pdf> (дата звернення: 24.09.2023).
2. Відбудова України: принципи та політика / за заг. ред.: Ю. Городніченко, І. Сологуб, Б. Ведер ді Мауро. 2022. 508 с. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf (дата звернення: 21.09.2023).
3. Звіт про фінансову стабільність грудень 2022 року. Київ, 2022. 47 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf?v=4=4 (дата звернення: 24.09.2023).

4. Небрат В. Міжнародний досвід структурних реформ для відбудови економіки України. Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 27 квіт. 2023 р. Київ, 2023. С. 29. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf> (дата звернення: 20.09.2023).
5. Огляд банківського сектору – листопад 2020 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-11.pdf?v=4 (дата звернення: 24.09.2023).
6. Огляд банківського сектору – листопад 2021 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2021-11.pdf?v=4 (дата звернення: 24.09.2023).
7. Огляд банківського сектору – листопад 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2022-11.pdf?v=4 (дата звернення: 24.09.2023).
8. Огляд банківського сектору – серпень 2023 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-08.pdf?v=4 (дата звернення: 24.09.2023).
9. Писарчук, О.В., Орел, Ю.Л., Єжелій, Ю.О. 2023. Features of the budgeting of grant applications: analysis of the post-war reconstruction of the Ukrainian economy. Scientific notes of Lviv University of Business and Law. 37 (Jun. 2023). 451–458. URL: <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/833> (дата звернення: 30.09.2023).
10. Покровська Н. М. Концептуальні засади післявоєнного відновлення України, економічні аспекти. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2022. № 4 (274). С. 41–47. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2022-274-4-41-47> (дата звернення: 29.09.2023).
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей діяльності фінансового сектору у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні : Закон України від 27.07.2022 р. № 2463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2463-20#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
12. Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14.06.2016 р. № 1414-VIII : станом на 17 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text> (дата звернення: 26.09.2023).
13. Хмарська І., Кучерява К., Клімова І. Особливості післявоєнного відновлення економіки України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31> (дата звернення: 21.09.2023).
14. Хмиз О. М., Ларіонова К. Л. Особливості управління кредитним портфелем банків України в умовах воєнного стану. *Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика* : зб. наук. пр. здобувачів вищ. освіти і молодих уч., м. Хмельницький, 16 листоп. 2022 р. Хмельницький, 2022. С. 68–70. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u375/zbirnik_2022.pdf (дата звернення: 20.09.2023).
15. Bogdan T., Jovanović B. Public Expenditure and Tax Policy for the Post-War Reconstruction of Ukraine. Vienna : The Vienna Institute for International Economic Studies Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche, 2023. 68 p. URL: <https://wiiw.ac.at/public-expenditure-and-tax-policy-for-the-post-war-reconstruction-of-ukraine-dlp-6573.pdf> (date of access: 27.09.2023).
16. Filipchuk V., Kiyani Y. Rebuilding Ukraine: initiatives, approaches, recommendations on reconstruction of Ukraine. Kyiv : International Center for Policy Studies, 2023. 20 p. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/rebuilding_ukraine.pdf (date of access: 27.09.2023).
17. Kosse I. Rebuilding Ukraine's Infrastructure after the War Reconstruction of Ukraine. Vienna : The Vienna Institute for International Economic Studies Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche, 2023. 24 p. URL: <https://wiiw.ac.at/rebuilding-ukraine-s-infrastructure-after-the-war-dlp-6621.pdf> (date of access: 24.09.2023).

Стаття надійшла до редакції 12.11.2023 р.

Стаття рекомендована до друку 30.12.2023 р.

Iermak V. O.,

postgraduate student of the Department of Personnel Management and Entrepreneurship,
Educational and Scientific Institute «Institute of Public Administration»
of V. N. Karazin Kharkiv National University,
4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine
e-mail: ermakv777@gmail.com <https://orcid.org/0009-0000-6715-3982>

UKRAINE'S BANKING SYSTEM DURING POST-WAR RECONSTRUCTION: CHALLENGES AND DEVELOPMENT PATHWAYS

Annotation. The article focuses on analyzing the problems and prospects of rebuilding the banking system in the post-war period. The author examines various scenarios for the development of Ukraine's banking sector: in the optimistic scenario, the recovery of the banking sector is supported by international investments and reforms, in the pessimistic scenario, political and economic instability poses challenges, and in the realistic scenario, a comprehensive approach and international support are required for the recovery and modernization of the banking system. The author also identifies key issues and suggests solutions, as well as outlines general prospects for recovery.

The article states that the successful recovery of the banking system is of key importance for the economic recovery of the entire country. Prolonged political and economic instability can complicate this process - therefore, it is imperative to develop a balanced strategy and establish cooperation of all stakeholders. It is emphasized that banks play an important role in providing financial support to enterprises and the population, as well as in ensuring the stability of the financial system.

It has been proven that in the context of Ukraine's application to join the EU, the banking sector of our country's economy also becomes the object of increased attention and reforms, because it must support all the standards and requirements of European banking systems and ensure a high level of financial stability. Efforts to ensure the stability and reliability of the banking sector should be accompanied by measures of international diplomatic cooperation, which will help reduce risks and restore confidence in the financial system of Ukraine

Keywords: *banking system, post-war period, recovery, reconstruction, economic recovery, international cooperation, bank.*

REFERENCES

1. Bublyk, Yevhen. (2023). Control of Financial Transparency through Currency Regulation Instruments. International Historical Experience in Post-War Economic Reconstruction: Lessons for Ukraine, Proceedings of the International Scientific and Practical Conference. Kyiv, 27 April 2023. Kyiv. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-reonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf> (Accessed 24 September 2023). [in Ukrainian].
2. Gorodnichenko, Yuri, et al.(2022). Rebuilding Ukraine: Principles and Policies. Edited by Yuri Gorodnichenko, Ivan Sologub, and Benedetta Vedder di Mauro. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf (Accessed 21 August 2023). [in Ukrainian].
3. Bank of Ukraine. (2022). Financial Stability Report, December 2022. Kyiv. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2022-H2.pdf?v=4 (Accessed 24 September 2023).
4. Nebrat, Volodymyr. (2023). International Experience in Structural Reforms for the Reconstruction of Ukraine's Economy. International Historical Experience in Post-War Economic Reconstruction: Lessons for Ukraine, Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, Kyiv, 27 April 2023. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-reonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf> (Accessed 20 September 2023).
5. National Bank of Ukraine. (2020). Banking Sector Review. November 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2020-11.pdf?v=4 (Accessed 24 September 2023).

6. National Bank of Ukraine. (2021). Banking Sector Review. November 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2021-11.pdf?v=4 (Accessed 24 September 2023).
7. National Bank of Ukraine. (2022). Banking Sector Review. November 2022. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2022-11.pdf?v=4 (Accessed 24 September 2023).
8. National Bank of Ukraine. (2023). Banking Sector Review, August 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2023-08.pdf?v=4 (Accessed 24 September 2023).
9. Pysarchuk, O., Orel, Yu., Yezhelyi, Yu. (2023). Features of the budgeting of grant applications: analysis of the post-war reconstruction of the Ukrainian economy. 30 Jun.2023, (37), 451–458. URL: <https://nzlubb.org.ua/index.php/journal/article/view/833> (Accessed 30 September 2023). [in Ukrainian].
10. Pokrovska, Nataliia M. (2022). Conceptual Foundations of Post-War Reconstruction of Ukraine: Economic Aspects. *Visnyk Skhidnoukrayinskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalya*, no. 4 (274), 41–47. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2022-274-4-41-47> (Accessed 29 September 2023). [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). Law of Ukraine No. 2463-IX of July 27, 2022, on Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regarding the Features of the Financial Sector Activities Due to the Introduction of Martial Law in Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2463-20#Text> (Accessed 24 September 2023).
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). Law of Ukraine No. 1414-VIII of June 14, 2016, on Financial Restructuring (As of August 17, 2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text> (Accessed 26 September 2023).
13. Khmarska, I., Kucheriava, K., & Klimova, I. (2022). Features of Post-War Economic Recovery in Ukraine. *Economics and Society*, no. 42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-31> (Accessed 21 September 2023). [in Ukrainian].
14. Khmiz, Oleksandr M., & Larionova, Kateryna L. (2022). Features of Credit Portfolio Management of Banks in Ukraine during Martial Law. *Financial Aspects of Ukraine's Economic Development: Theory, Methodology, Practice, Proceedings of Young Researchers and Students, Khmelnytsky, November 16, 2022. Khmelnytsky. 68–70*. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u375/zbirnik_2022.pdf (Accessed 20 September 2023). [in Ukrainian].
15. Bogdan, T., & Jovanović, B. (2023). Public Expenditure and Tax Policy for the Post-War Reconstruction of Ukraine. Vienna: The Vienna Institute for International Economic Studies (Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche). URL: <https://wiiw.ac.at/public-expenditure-and-tax-policy-for-the-post-war-reconstruction-of-ukraine-dlp-6573.pdf> (Accessed 27 September 2023).
16. Filipchuk, Volodymyr, & Kiyan, Yuliya. (2023). Rebuilding Ukraine: Initiatives, Approaches, Recommendations. Kyiv: International Center for Policy Studies. URL: https://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/rebuilding_ukraine.pdf (Accessed 27 September 2023).
17. Kosse, Inga. (2023). Rebuilding Ukraine's Infrastructure after the War. Vienna: The Vienna Institute for International Economic Studies (Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche). URL: <https://wiiw.ac.at/rebuilding-ukraine-s-infrastructure-after-the-war-dlp-6621.pdf> (Accessed 24 September 2023).

The article was received by the editors 12.11.2023.

The article is recommended for printing 30.12.2023.